

CAPUT SECUNDUM.

DE NOTARUM VERÆ ECCLESIE APPLICATIONE.

Probavimus veram Ecclesiam debere esse unam, sanctam, catholicam et Apostolicam. Quæcumque igitur societas christiana aliqua ex illis notis est destituta, vera non est Ecclesia; dum, e contra, societas quæ quatuor illis notis est donata, certissime vera est Ecclesia. Nunc itaque nobis investigandum est quænam societas christiana his notis gaudeat.

Certum est sectas præteritas aut fere extinctas, v. g. Arianorum, Pelagianorum, Nestorianorum, Eutychianorum, etc., veram non fuisse Ecclesiam; nam vera Ecclesia perire non potest, et semper debet esse eminenter visibilis.

Præcipuæ autem societates christianæ nunc existentes sunt protestantes, Ecclesia Græca et Ecclesia Romana: itaque examinandum est in sequentibus articulis quænam ex illis vera sit Ecclesia.

Quæ unica ex quatuor notis requisitis careret, eo ipso convinceretur non esse veram Christi Ecclesiam.

ARTICULUS PRIMUS.

UTRUM SOCIETAS PROTESTANTIUM VERA SIT CHRISTI ECCLESIA.

Cum edictum conventus Spirensis, anni 1529, Lutheranis displiceret, solemniter contra illud per scriptum protestati sunt, dicentes se ad concilium generale appellare. Hinc dicti sunt *protestantes*. Calvinistæ, quia ex prima reformatione ortum duxerunt, eodem nomine do-

nati sunt; versus annum 1560, cœperunt etiam vocari in Gallia *Huguenots*, cujus nominis clara etymologia non assignatur; dicti sunt etiam *reformati*. Aliæ sectæ, ex Lutheranis et Calvinistis in tanto numero exortæ, ut cardinalis Hosius, anno 1579 vita functus, ducentas et septuaginta jam computaret, communi denominatione appellantur *protestantes*. Hoc generali nomine gloriantur, et contendunt se pertinere ad veram Ecclesiam, quæ ex variis sectis coalescit. De his ergo sectis collective sumptis loquentes, in sequentibus propositionibus demonstraturi sumus eas characteres veræ Ecclesiæ essentielles non habere.

PROPOSITIO PRIMA.

Protestantes non habent unitatem veræ Ecclesiæ Christi essentialem.

Prob. Vera ecclesia necessario habere debet unitatem doctrinæ, unitatem regiminis et unitatem juris: atqui protestantes hanc triplicem non habent unitatem.

1º *Non unitatem doctrinæ.* Variæ enim numerantur inter eos fidei confessiones, in punctis gravissimi momenti dissimiles, scilicet: Augustana, a Melanchthone edita, quam alii admittunt et alii rejiciunt; Saxonica, Vittembergensis, Argentinensis, Belgica, plures Helveticæ, duæ Anglicæ, duæ Scoticæ, Genevensis aliæque non paucae. Apocalypsim et Epistolam ad Hebræos admittunt Calvinistæ; hos libros rejiciunt Lutherani. Item credunt Lutherani Christum esse realiter præsentem in Eucharistia; hoc dogma negant Calvinistæ: et sic in multis aliis. Sæpe etiam in sua doctrina sententiam mutaverunt, ut unusquisque videre potest in extimo opere jam citato, *Histoire des variations*, a principio usque ad finem. Ab illo tempore multiplices novas mutationes admiserunt, et magis ac magis a se discrepant in credendo. De illis consulantur: *La Symbolique, de Moeller; la Symbolique populaire, de Buchman*, etc. Ergo 1º.

2° *Non unitatem regiminis.* Singulæ enim sectæ suum regimen habent: Calvinistæ nec episcopos, nec proprie sacerdotes agnoscunt; Lutherani hos et illos retinent; Angli regem vel etiam reginam caput Ecclesiæ faciunt, et plenitudinem potestatis Ecclesiasticæ illi tribuunt; quidam ex illis admittunt presbyteros et episcopos; alii solos presbyteros; alii nullam hierarchiam agnoscunt, etc. Ergo 2°.

3° *Non habent unitatem juris,* nec quoad doctrinam, cum examen privatum, palmare eorum principium, sectas e contra in infinitum multiplicare debeat: nec quoad regimen; qua enim ratione a regimine Ecclesiæ Romanæ se separaverunt, a se invicem se separare possunt: hinc innumeræ natæ sunt sectæ, tam regimine quam doctrina diversæ. Ergo 3°, etc. Ergo.

PROPOSITIO SECUNDA.

Protestantes non habent sanctitatem veræ Ecclesiæ Christi essentialem.

Prob. Illa societas merito judicatur non sancta, cujus doctrina non est sancta, morum principia non ducunt ad sanctitatem et auctores non sunt sancti: atqui doctrina protestantium non est sancta, principia morum apud eos accepta non ducunt ad sanctitatem, et eorum auctores non fuerunt sancti.

1° *Eorum doctrina non est sancta.* Nam doctrina falsa non potest esse sancta: atqui doctrina protestantium multis in punctis est falsa, cum in multis sibi contradicant: ergo 1°.

2° *Morum principia apud eos recepta non ducunt ad sanctitatem.* Tenent enim protestantes justitiam in electis amitti non posse, cum criminibus horrendis esse compatibilem, bona opera ad salutem non esse necessaria, sola incredulitate hominem damnari posse; dicunt leges, sive ecclesiasticas, sive civiles, conscientiam non ligare; affirmat Calvinus hominem a Deo necessitari ad pec-

catum: illa morum principia, nedum ad sanctitatem ducant, latissimam aperiunt viam cunctis cupiditatibus. Vide *l'Histoire des variations*, l. 14, n. 38 et suiv. Ergo 2°.

3° *Primi reformatores non fuerunt sancti.* Præcipui enim protestantium auctores fuerunt Lutherus, *Carlostadt*, *Zwingle*, Calvinus, Theodorus de Bèze, Melancthon, *Æcolampadius*, *Ochin* etc., qui fere omnes erant sacerdotes aut monachi apostatæ, superbia tumentes, se invicem conviciis impetentes, regulas abstinentiæ et jejunii subvertentes, legem calibatus contemnentes, scandalosa et sacrilega matrimonia celebrantes, etc. Porro tales auctores haberi non possunt ut sancti. Et revera, si audiantur testimonia quæ alii de aliis in scriptis suis reddiderunt, comperietur illos se invicem non æstimasse ut sanctos. Vide solidum opus Gallicum dictum *Discussion amicale*, t. 1, et recentia opera *Audin*, *Histoire de Luther*; *Histoire de Calvin*; *Histoire de Henri VIII*. Ergo 3°, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Et vero, sanctitas alicujus societatis præcipue per miracula demonstratur: at protestantes nulla in sui gratiam afferunt miracula apud ipsos peracta: miracula enim in sinu Ecclesiæ Romanæ patrata, antequam ab illa separarentur, in gratiam sui vindicare nequeunt, siquidem corpus distinctum tunc non constituebant. Ergo.

PROPOSITIO TERTIA.

Protestantes non habent catholicitatem veræ Ecclesiæ promissam.

Prob. Duplici modo vera Ecclesia debet esse catholica, ex dictis, videlicet ratione temporum et ratione locorum; atqui 1° protestantes non habent catholicitatem *ratione temporum*; manifestum est enim eos non exstitisse ante initium decimi sexti sæculi, quo tempore Lutherus, Calvinus aliique novatores adversus Ecclesiam insurrexerunt, dogmata sua divulgare cœperunt, prout ipsis pla-

cebat, omne jugum auctoritatis excusserunt, nulli Ecclesiae tunc existenti adhæserunt, sed novas societates secundum regulas arbitrarias vel potius absque regulis instituerunt.

Hæc protestantium origo, omnibus notissima, a nemine in dubium revocari potest; frustra eorum defensores insudaverunt ut illis invenirent antecessores; assignaverunt Hussitas, Wiclefitas, Valdenses, Albigenses, Berengarios, Manichæos, etc. At impuræ illæ sectæ nec nobiliorem habuerunt originem, nec legitimum acceperunt ministerium, nec proinde illud transmittere potuerunt. Vide *Bossuet, Hist. des variations, liv. 11*, et præsertim n. 207 ejusdem libri. Ergo 1° constat protestantes non habere catholicitatem ratione temporum.

2° Nec eam habent *ratione locorum*. Ad hoc enim requireretur ut eorum societas per magnam orbis partem extenderetur cæterasque societates christianas diffusionem vinceret: atqui protestantes talem non habent præstantiam super alias societates christianas, nec eam ausi sunt sibi etiam collective sumptis tribuere; systema articulorum fundamentalium et non fundamentalium excogitarunt, et Catholicos, Græcos, aliasque sectas Orientales sibi adjunxerunt, ut catholicitatem Ecclesiae Christi necessariam invenirent.

Porro talis societatum diversarum aggregatio veram Ecclesiam constituere non potest, ut probavimus. Imo, cum unitas non minus sit essentialis Ecclesiae Christi quam catholicitas, requireretur ut una societas protestantium hanc universitatem obtineret: porro nulla ex societatibus protestantium tale privilegium sibi arrogare potest, siquidem omnes simul spectatæ illud non habent: ergo 2°, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Vide opus P. Perrone inscriptum: *Dissertation sur le titre d'Église catholique que s'attribuent les communions séparées de l'Église romaine (Démonst. Ev., édition Migne, t. XIV, col. 1023.)*

PROPOSITIO QUARTA.

Protestantes Apostolicitatem Ecclesiae Christi essentialem non habent.

Prob. 1° Non Apostolicitatem doctrinæ. Nam 1° multa sibi contradictoria docent, proindeque falsa: Apostoli autem non docuerunt falsa. 2° Multos renovant errores jam pluries in antiquis hæreticis et schismaticis proscriptos, v. g., vanam esse orationem pro defunctis, nullam admittendam distinctionem inter presbyteratum et episcopatum; imagines venerari, sanctos orare, sacram Eucharistiam adorare non licere, etc. 3° Nulla ratione ostendere possunt se doctrinam quam docent integram accepisse ab aliqua societate ante eos existente, cum e contra constet eos plures sumpsisse articulos ex diversis antiquis sectis, alios excogitavisse, mutavisse, reformavisse, etc. Porro absurdum est dicere talem doctrinam esse Apostolicam: ergo 1°.

2° *Non habent Apostolicitatem ministerii.* Hanc enim Apostolicitatem sibi attribuere nequeunt, nisi habeant pastores legitima successione per seriem non interruptam ab Apostolis descendentes; at hujusmodi seriem pastorum sibi vindicare non possunt: tunc enim eorum fundatores missionem suam accepissent ab Ecclesia Romana, vel ab alia secta; at neutrum dici potest: 1° non ab Ecclesia Romana quæ eos e sinu suo rejecit et anathematizavit; 2° non ab alia secta, siquidem nulli sectæ tunc existenti adhæserunt. Ergo non habent pastores qui legitima successione ab Apostolis descendant. Ergo 2°.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1° cum Claude, Défense de la Réf., 4e part., et Jurieu, Vrai système de l'Église. liv. 3, c. 1 et 20. Sola electio populi essentialis est ad constituendos legitimos ministros: ergo non necesse est ut primi reformatores

missionem ab Ecclesia Romana aut ab altera secta acceperint.

R. Nego antecedens. Illud enim systema admitti non potest quod nullo nititur fundamento, Scripturæ sacræ et constanti traditioni adversatur : atqui systema *Claude* et *Jurieu* his vitiis laborat.

1° *Nullo nititur fundamento.* Illi namque celebres Reformationis ministri hoc unico nituntur fundamento, scilicet, omnem societatem habere jus sibi constituendi ministros. 4° Illud principium minime est certum; est enim famosissimum de suprema auctoritate populi principium, contra quod tot sunt homines et rationes. 2° Etiam si societas haberet jus sibi constituendi gubernatores in rebus civilibus, non inde sequeretur Ecclesiam legitimos sibi constituere posse ministros; Ecclesia enim non elegit Christum, sed Christus eam elegit, instituit et formavit; semper est ipsius auctor et moderator : illam regit, et gubernat per ministros qui metaphorice dicuntur pastores, quia populum pascunt : non sunt ergo præcise ministri Ecclesiæ, sed ministri Christi in Ecclesia et pro Ecclesia : at repugnat populum hujusmodi ministros constituere posse; apprime enim intelligimus eos instituendos esse secundum ordinem a Christo statutum, sicut ministri regis a rege vel juxta ordinem a rege determinatum eligi debent, et non aliter. Ergo, etc. 3° Necesse foret ut aliquis proferretur Scripturæ textus quo expresse declararetur populi electionem vel præsentationem esse necessariam et essentialem ad constituendos ministros, nam protestantes nihil admittunt nisi quod est in Scriptura sacræ : atqui nullus profertur hujusmodi Scripturæ textus : ergo 1°.

2° *Illud systema Scripturæ adversatur.* Nam ubi de constituendis ministris agitur, manus ab Apostolis aut ab eorum successoribus semper illis imponuntur. Fideles concurrerunt quidem ad electionem septem primorum diaconorum; sed Apostoli, impositis illis manibus, constituerunt eos super opus viduarum, Act. vi. Mathias per sortem cum oratione fuit designatus, non vero a populo

electus, ut *Claude* male affirmat. Alia jam memoravimus facta quibus ex Scriptura constat populum ministros sibi non posse constituere. Ergo 2°.

3° *Traditioni adversatur.* Constanti enim traditione patet ministros Ecclesiæ nunquam, ante Calvinistas, constitutos fuisse sine ordinatione ab episcopo collata, ut videre est apud Patres et in toto historiæ ecclesiasticæ decursu. Facta hujusmodi adeo sunt clara, ut protestantes ea negare nequeant : ergo 3°, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Obj. 2°. Primi reformatores missionem substantialiter legitimam acceperant apud catholicos, et extraordinarie a Deo suscitati sunt, ut Ecclesiam multis erroribus cœdatam in pristinum statum restituerent : ergo habuerunt missionem partim ordinariam, partim extraordinariam. Ita jam citati *Claude* et *Jurieu*.

R. 1°. Nihil magis idoneum est ad falsitatem systematis adversariorum cunctis oculis patefaciendam, quam perpetua quæ inter eos conspicitur fluctuatio et incertitudo. Modo dicunt solam populi electionem esse necessariam, et primos reformatores sic legitime constitutos fuisse : modo ordinariam in eis requirunt missionem, modo extraordinariam, modo utramque simul affirmant, negant, admittunt, rejiciunt, et nullam proferunt rationem firmam qua singulares opiniones suas fulciant. Ergo.

R. 2°. Nego conseq. Primi enim reformatores neque ordinariam neque extraordinariam habuerunt missionem. 1° *Non ordinariam.* Nam si Ecclesia Romana ordinariam illis contulisset missionem, eam ipsis auferre potuisset, et de facto abstulisset, siquidem illos indignanter rejecit et anathemate percussit. 2° *Non extraordinariam.* Non sufficit enim dicere tales aut tales homines extraordinarie a Deo missos fuisse, alioquin latissima cunctis impostoribus aperiretur via : sed requiritur ut talis missio signis evidenter divinis manifestetur : atqui nulla hujusmodi signa subministrant protestantes, ut extraordinariam missionem primorum reformatorem demonstrarent. Singu-

lares quidem eorum qualitates allegat D. *Claude*, scilicet fortitudinem, audaciam, amorem studii, eruditionem, artem persuadendi et populos ad reformationem adducendi : at quis impostor, sufficienti audacia præditus, similia argumenta missionis suæ exhibere non posset? Ergo. Vide *Nicole*, *Les Préjugés légitimes*, etc., c. 5 et 6.

PROPOSITIO QUINTA.

Protestantes vere sunt schismatici.

Prob. Nam 1° vel sunt schismatici, vel sunt vera Ecclesia : atqui non sunt vera Ecclesia ; si enim unica ex *notis* requisitis carerent, eo ipso pronuntiandum foret illos veram non constituere Ecclesiam : atqui, *ex probatis*, non unica, sed omnibus *notis* ad veram Ecclesiam requisitis carent : ergo.

2° Schisma præcipue locum habet quando solvitur vinculum subjectionis pastoribus legitimis : atqui vinculum subjectionis pastoribus legitimis solverunt protestantes, siquidem novum et illegitimum sibi constituerunt ministerium.

3° Qui a vera Ecclesia separantur, eo ipso fiunt schismatici : atqui protestantes a vera Ecclesia separati sunt ; nam, ipsis fatentibus, vera Ecclesia et legitimum ejus ministerium erant in Ecclesia Romana tempore Lutheri et Calvini. Vel ergo illam reliquerunt, vel secum asportaverunt, ut ait minister *Claude* in colloquio cum *Bossuet* : posterius admitti non potest ; omnes enim hæretici pariter dicere possent se a vera Ecclesia non recessisse, sed eam secum asportasse. Aliunde, fatentur Calvinistæ Ecclesiam Romanam adhuc continere ea quæ ad salutem sunt necessaria, scilicet ministerium substantialiter legitimum, doctrinam veram quoad substantiam ; admittunt Lutheranos, Anglos, Sacramentarios, Græcos, etc., ad veram Ecclesiam pertinere. At omnes illæ sectæ, in multis sibi oppositæ, veram Ecclesiam secum asportare non potuerunt : ergo absurda est illa responsio. Restat ut pro-

testantes a vera Ecclesia se separaverint : ergo vere sunt schismatici. Plures aliæ et evidentes afferrî possent rationes ad eandem veritatem confirmandam. Vide opus *Nicole*, *Les prétendus Réformés convaincus de schisme*, c. 1, 2, 3, et alterum jam citatum, *Les Préjugés légitimes*, etc., c. 7, 8 et 9.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Protestantes non sunt schismatici, si legitimam habuerint causam ab Ecclesia Romana se separandi atqui legitimam habuerunt causam, etc. Ergo.

R. Nego min. Nam in societate Romana tunc erat vera Christi Ecclesia, ut ipsi fatentur : at nulla existere potest causa legitima a vera Ecclesia se separandi et vinculum unitatis frangendi. Ecclesia quippe Christi essentialiter una est, ut probavimus, et extra illam nulla est salus : unde *S. Aug.*, l. 2 contra *Epist. Parmeniani*, c. 11, dicit : « Præscindendæ unitatis nulla est justa necessitas. » Ergo.

Inst. Tempore reformationis, Ecclesia Romana plena erat corruptela, erroribus et idololatria : ergo non solum licitum, sed necesse erat ab illa recedere. Ita *Claude* et *Jurieu*.

R. 1°. *Nego ant.* Alibi enim probavimus doctrinam Ecclesiæ Romanæ semper fuisse puram, sanctam et ab omni erroris labe alienam ; non negamus tamen frequentem existitisse morum corruptelam in ipsius membris, et usque in sanctuario : at nunquam Ecclesia hanc morum corruptelam docuit aut approbavit ; illam e contra semper condemnavit, reprobavit et prohibuit. Ergo.

R. 2°. *Nego conseq.* Nam 1° ante omnia necesse fuisset ut errores et abusus definiti, condemnati et proscripti fuissent per legitimum judicium : res autem non ita evenit ; sed quidam monachi apostatæ et nonnulli sacerdotes superbia tumentes, ambitiosi, omnis jugi impatientes, cum eis opifices, rustici, mulieres, pueri, etc.,

conclamarunt Ecclesiam Romanam esse collapsam, ideoque reformandam; statim prædicaverunt audacter virginitatem esse *chimeram*, cælibatum contra naturam, vota castitatis nulla, matrimonium licitum religionis, monialibus et sacerdotibus, leges abstinentiæ et jejunii injustas et tyrannicas, confessionem auricularem superstitionem, solam fidem justificare, bona opera ad salutem non necessaria, etc. Quis autem, a præjudiciis expeditus, bona fide existimabit tale iudicium esse legitimum, et iudicio Papæ, Cardinalium, Episcoporum, Abbatum, Doctorum totiusque Ecclesiæ Romanæ anteponendum?

2° Vel Ecclesia Romana desierat esse vera Christi Ecclesia, vel non: si prius, frustra protestantes ab illa se separaverunt, veram Christi Ecclesiam de novo instaurare non potuerunt. Sicut enim membrum a corpore mortuo separatam reviviscere nequit, ita nec membra ab Ecclesia mortua sejuncta, nisi societati viventi adhæreant: atqui protestantes, ab Ecclesia Romana exeuntes, alii societati viventi non adhæserunt: ergo. Si posterius, id est, si Ecclesia Romana vera adhuc erat Ecclesia, ab ea protestantes se separare non potuerunt, sub prætextu quod errores et abusus in ea prævaluissent: potius reformationem ejus procurare aut a Deo postulare debuissent. Quamvis Judæi sæpe in gravissima prolapsi sint peccata, in errores et in idololatriam, nunquam ab eorum communione sejuncti sunt Prophetæ et sanctissimi viri tunc existentes, nunquam arbitrati sunt se habere potestatem reformandi ministerium et novam instituendi societatem religiosam.

Protestantium societates communionem inter se conservant, licet habeant confessiones fidei valde diversas; Calvinistæ communicant cum Lutheranis quos habent ut idololatrias; dicunt se vinculum unitatis cum societatibus Orientalibus semper servasse: at societates orientales credunt omnia dogmata quæ a protestantibus nobis exprobrantur, scilicet præsentiam realem, invocationem sanctorum, cultum imaginum, etc. Non ex persuasione igitur, sed ex invidia ab Ecclesia Romana se separave-

runt, et nullis principiis a schismatis reatu se defendere possunt.

Inst. 2°. Non seipsos ab Ecclesia Romana separaverunt, sed ab illa fuerunt excommunicati et rejecti: ergo separatio ista ipsis imputari non potest.

R. 1°. Altare contra altare jam erexerant antequam excommunicarentur; Lutherus enim cœperat nova dogmata prædicare anno 1517; Leo X pluries eum admonuit, sed videns se nihil proficere, illum contumacem excommunicavit anno 1520. Concilium Tridentinum, quod anno 1545 celebrari incepit, plurima decrevit quidem anathemata contra omnes protestantes; sed diversas jam formaverant sectas ab Ecclesia Romana separatas. Tandem in sinu Ecclesiæ non remansissent, etiamsi ab illa excommunicati non fuissent, ut confessus est *Claude* in colloquio cum *Bossuet*: ergo sub illo prætextu se excusare nequeunt.

R. 2°. *Nego conseq.* Nam 1° eadem ratione Ariani aliique hæretici a schismatis crimine se purgare potuissent, dicendo se excommunicatos fuisse, et separationem ab Ecclesia Romana ipsis imputandam non esse; non excommunicantur enim nisi rebelles: ergo eorum separatio ipsis imputanda est. 2° Etiamsi per errorem aut abusum quidam excommunicarentur innocentes, non ideo jus haberent privatas instituendi ecclesias, sed *hanc injuriam patientissime pro Ecclesiæ pace* sufferre deberent, ait S. Aug., de vera Religione, n° 11, *neque ullas novitates schismatis vel hæresis* moliri, et sic coronam in occulto a Patre cœlesti mererentur accipere. Unde iterum: *Præscindendæ unitatis nulla est justa necessitas.* Ergo.

PROPOSITIO SEXTA.

Non tantum schismatici, sed hæretici sunt protestantes.

Prob. Illi enim sunt hæretici qui dogmata revelata pertinaciter negant, vel nova admittunt ut revelata quæ

revelata non sunt : atqui protestantes plurima rejiciunt dogmata revelata, vel nova admittunt ut revelata quæ, etc., siquidem in multis sibi contradicunt. Insuper societas protestantium non est vera Ecclesia, ut probavimus : ergo necesse est ut altera existat societas christiana quæ sit vera Ecclesia. At nulla est societas christiana quæ eandem profiteatur doctrinam ac protestantes : ergo protestantes sunt hæretici.

ARTICULUS SECUNDUS.

UTRUM ECCLESIA GRÆCA SIT VERA ECCLESIA.

Per Ecclesiam Græcam illæ intelliguntur Ecclesiæ orientales quæ schismati a Photio incepto, versus finem noni sæculi, et a Michaelæ Cerulario in medio undecimi sæculi consummato, adhæserunt. Dispersæ sunt in regionibus olim imperio Græco seu Constantinopolitano subjectis, et in Moscovia seu Russia. Quatuor agnoscunt patriarchas, scilicet Constantinopolitanum, Alexandrinum, Antiochenum et Jerosolymitanum. Ecclesia Constantinopolitana Moscovitas ad fidem adduxerat ante schisma, et aliquam in eos semper servaverat auctoritatem usque ad decimum septimum sæculum. Moscovitæ habebant patriarcham in urbe *Novogorod*, qui confirmatione Patriarchæ Constantinopolitani indigebat. Hæc confirmationis necessitas primo suppressa est; deinde Petrus Magnus, initio decimi octavi sæculi, dignitatem patriarchalem abolevit, et quamdam synodum ecclesiasticam ab ipso pendentem instituit, ad omnes causas spirituales definiendas. Quibus notatis, sit unica

PROPOSITIO.

Ecclesia Græca non est vera Christi Ecclesia.

Prob. Societas quæ vel una caret *nota* ad veram Ecclesiam requisita, dici non potest vera Ecclesia : atqui Ec-

clesia Græca non una tantum, sed omnibus caret *notis* veræ Ecclesiæ necessariis.

1° *Non habet unitatem requisitam.* Hæc enim unitas est doctrinæ, regiminis et juris : verum hanc triplicem unitatem non habet Ecclesia Græca. 1° *Non unitatem doctrinæ*; nam Ecclesia Græca plurimis in punctis doctrinam suam mutavit : sic olim primatum summi pontificis admittebat, Spiritum sanctum a Filio procedere credebat, ut alibi probatur; nunc autem hæc dogmata rejicit : non habet igitur unitatem doctrinæ perpetuam, quod tamen necessarium esset. Ergo 1°.

Archiepiscopus Zwer, anno 1805 vita functus, in opere Latino auctoritate sacræ synodi edito, testatur plurimos ex clero Græco in Russia ad disciplinam Calvinianam inclinare; vocat Calvinum magnum virum, libros Calvinistarum laudat, auctoritatem eorum in testimonium fidei Moscovitarum invocat. Alia ejus generis testimonia legi possunt apud D. *de Maistre, du Pape, t. II.*

2° *Non habet unitatem ministerii.* Nam quatuor patriarchæ a se invicem sunt independentes, et præsertim Ecclesia Moscovitarum ab aliis Ecclesiis minime pendet : ergo dici non potest Ecclesiam Græcam collective sump-tam, esse unam sicut ovile sub uno pastore, regnum sub uno rege, domum sub uno patrefamilias, etc. Aliunde, unitas ministerii debet esse perpetua : atqui Ecclesia Græca talem unitatem sibi vindicare non potest; certum est enim illam tempore Photii et Michaelis Cerularii ab Ecclesia Romana discessisse, et quidem sine legitima causa, cum Græci non postulaverint a catholicis ut aliquid in fide aut in disciplina sua mutarent, quando tentata est unio inter utramque Ecclesiam. Ergo 2°.

3° *Multo minus habet unitatem juris.* Hæc enim unitas supponit auctoritatem supremam et infallibilem : talis autem auctoritas esset alicujus patriarchæ, vel concilii generalis : at neutrum dici potest. Non prius, cum patriarchæ sint independentes. Non magis posterius; nam quis concilium generale convocare posset? quis ei præesse deberet? quis executionem illius premendi faculta-

tem haberet? Hodierni Græci contendunt, ait D. *de Maistre*, t. II, septem tantum possibile fuisse concilia generalia, omnia ante ipsorum separationem celebrata. Ergo 3°, etc.; aliunde, etc. Ergo, etc.

II° *Non habet sanctitatem veræ Ecclesiæ Christi essentialem.* Hæc sanctitas per miracula præsertim demonstranda est: at nullis miraculis demonstrare possent Græci se hanc habere sanctitatem. Cum enim a tempore separationis vera existant miracula in Ecclesia Latina, ut infra dicemus, Græci deberent exhibere miracula, et quidem numerosiora aut splendidiora, juxta regulam quam in Tractatu *de Vera Religione* exposuimus: atqui nulla hujusmodi apud eos celebrantur miracula ab initio schismatis patrata. Insuper hæc sanctitas exterior non fuit manifestata in primis illius Ecclesiæ fundatoribus, nec in Photio, nec in Michaele Cerulario; omnibus enim notum est lugendam hanc separationem causam habuisse immoderatam ambitionem patriarcharum, qui titulum patriarchæ œcumenici usurpabant. Nulli memorantur viri apud Græcos sanctitate et zelo conversionis animarum conspicui, qui sanctissimis viris nostris comparari possint. Ergo 2°.

III° *Non habet catholicitatem.* Catholicitas enim veræ Ecclesiæ Christi essentialis, est diffusio in magnam orbis partem, et præstantia supra omnes alias societates christianas. Porro Ecclesia Græca hanc certe non habet diffusionem per orbem, et præstantiam super Ecclesiam Romanam: ergo 3° non habet, etc.

IV° *Non habet Apostolicitatem veræ Ecclesiæ necessariam.* Illa enim Ecclesia non habet Apostolicitatem veræ Ecclesiæ necessariam, quæ manifesta præ se fert mutationis indicia: at Ecclesia Græca manifesta præ se fert mutationis indicia; negari enim non potest illam per multa sæcula Ecclesiæ Romanæ fuisse subjectam. Ab illa autem recessit, deinde bis utriusque Ecclesiæ coadunatio fuit non solum tentata, sed conventa et perfecta, in concilio Lugdunensi secundo, anno 1274, et in concilio Florentino, anno 1438: bis Græci ab hac unione iterum

discesserunt. Certum est episcopum Byzantinum nullam olim suprematiam habuisse, et ad patriarchalem dignitatem evectum, non nisi post tres Orientis patriarchas, nempe Antiochenum, Alexandrinum et Hierosolymitanum, sedisse: ergo, etc. Ergo 4°, etc.; aliunde, etc. Ergo Ecclesia Græca non est vera Ecclesia.

A fortiori aliæ sectæ Orientales, ut Nestoriani, Euty-chiani, Jacobitæ, Cophtæ, etc., non sunt vera Ecclesia. Nam Ecclesia Græca singulis illis sectis multo præstat, et tamen non habet *notas* ad veram Ecclesiam requisitas. Ergo.

ARTICULUS TERTIUS.

UTRUM ECCLESIA ROMANA SIT VERA CHRISTI ECCLESIA.

Ex dictis jam concludi potest Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam. Certum est enim veram Ecclesiam existere: probavimus præcipuas societates christianas ab Ecclesia Romana separatas carere *notis* veræ Ecclesiæ necessariis: restat ergo ut Ecclesia Romana sit vera Ecclesia. Ad majorem veritatis illustrationem, et ad animos etiam rebelliores convincendos, ostensuri sumus illam omnes *notas* veræ Ecclesiæ necessarias habere.

PROPOSITIO PRIMA.

Ecclesia Romana habet unitatem veræ Ecclesiæ necessariam.

Prob. Unitas veræ Ecclesiæ necessaria, est unitas doctrinæ, unitas regiminis et unitas juris: atqui Ecclesia Romana triplicem hanc unitatem habet.

1° *Unitatem doctrinæ.* Quicumque enim vel unum fidei articulum negat, eo ipso ab illa separatur, et velut hæreticus habetur: non datur locus examini vel disputationi; docti et indocti eidem definitioni semel emissæ

ex animo adhærere tenentur, sub pœna anathematis : ergo impossibile est unitatem fidei inter eos non servari. Ergo 1°.

2° *Habet unitatem regiminis.* Nam inter pastores ejus arctissima existit communio, et quicumque eam frangit, tanquam schismaticus e sinu ejus præciditur, et extra viam salutis errare judicatur. Ergo 2°.

3° *Habet unitatem juris.* Illa enim unitas requirit principium inconcussum quo unitas doctrinæ et ministerii infallibiliter servetur : atqui Ecclesia Romana tale habet principium, siquidem agnoscit tribunal infallibile cui omnes docti et indocti exterius et interius submitti debent. Illud autem tribunal agnoscendum est in summo Pontifice, cui dictum est, in persona Petri : *Pasce agnos meos, pasce oves meas* et, ex omnium confesso, est saltem in corpore episcoporum summo Pontifici junctorum. Ergo 3°.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Plurimi inter catholicos contendunt, 1° corpus episcoporum summo Pontifici præstare, dum alii tenent summum Pontificem esse concilio superiorem. 2° Alii auctoritatem conciliorum Constantiensis et Basileensis venerantur; alii e contra eam rejiciunt : ergo non habent principium ex quo unitas necessario sequatur.

R. Nego conseq. Nam 1° facillime major episcoporum numerus in re aliqua definienda summo Pontifici consentit, sive in concilio legitime coadunato, sive absque concilio; at omnes catholici fatentur definitionem summi Pontificis et episcoporum in eo casu infallibilem esse, et cunctos obligare fideles. An autem summus Pontifex sit concilio superior, vel non, olim inter theologos disputatum est. Sed nunc pauci sunt qui negativam sententiam teneant. Ergo.

2° Nullus catholicus negat concilium œcumenicum esse infallibile, sed multi dubitant utrum concilia Constantiense et Basileense sint œcumenica, saltem in iis ses-

sionibus in quibus de summo Pontifice tractatum est : porro nemo non videt quod ista dubitatio principium unitatis non destruat : ergo.

Obj. 2°. Ecclesia Romana multos in sinu suo patitur homines qui tenent dogmata fidei opposita; imò inter sanctos cultu publico honorandos, nonnulli reperiuntur viri qui docuerunt hæreses, v. g., S. Cyprianus, etc. Ergo.

R. 1° Dist. ant. quoad primam partem. Ecclesia multos in sinu suo patitur homines, etc., id est, eorum personas tolerat, *conc.*; id est, eorum errores approbat, *nego ant.* Equidem non semper Ecclesia sævit contra hæreticos, eos anathemate percutiendo et de sinu suo expellendo; nonnunquam eorum personas prudenter tolerat, tum quia severitas magis nocitura prævidetur quam prudens tolerantia : sed negamus Ecclesiam Romanam errores contra fidem positive approbare; semper enim confessiones fidei absque ulla ambiguitate proposuit, semper docuit ne unam quidem veritatem revelatam negari posse absque dispendio salutis. Ergo.

R. 2° Dist. secundam partem ant. Illi viri inter sanctos numerati, docuerunt hæreses materiales, *concedo*; docuerunt errores formales atque in hæresi mortui sunt, *nego ant.* Itaque nonnulli sunt inter sanctos cultu publico honoratos, qui materiales docuerunt hæreses, non vero errores formales, nec in hæresi proprie dicta mortui sunt : ad constituendam enim hæresim non sufficit adhæsiō errori, requiritur insuper pertinax rebellio adversus Ecclesiam docentem et præcipientem; porro viri de quibus hic agitur non fuerunt rebelles adversus Ecclesiam : nam veritates quas impugnabant nondum ab Ecclesia fuerant definitæ. Ergo.

Obj. 3°. Catholici circa dogmata sibi proposita interrogati non eodem modo fidem suam explicant; ergo unitas doctrinæ apud eos est in verbis et non ideis.

R. Dist. ant. Non eodem modo fidem suam explicant quoad circumstantias, aut modos, *conc.*; quoad substantiam, *nego ant.* Etenim sola substantia dogmatis ab Ecclesia proposita, est objectum fidei : circumstantiæ vero